

Nr 26.

Av herr **Edberg**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående
ändring i gällande föreskrifter rörande undervisning
i gymnastik vid folkskolorna.

Enligt folkskolestadgan är gymnastik undervisningsämne såväl på småskole- som folkskolestadiet och i den nu gällande undervisningsplanen av år 1919 tillmätas ganska stort utrymme åt detta ämne.

Att gymnastiken är till nytta för skolbarnen, när den ledes av fullt kompetenta gymnastiklärare och under betryggande läkare uppsikt är ett känt faktum, som av ingen förnekas. Men däremot kan det dragas i tvivelsmål, om gymnastiken ute på landsbygden verkligen medför den goda verkan, som åsyftades vid dess införande. Många lärare och lärarinnor därstädes sakna tillräcklig utbildning och personliga förutsättningar för att kunna på ett riktigt sätt leda de gymnastiska övningarna och avpassa dem efter barnens fysik. Härtill kommer, att de naturligtvis ej äga de medicinska insikter, som erfordras för att bedöma, huruvida ett eller flera av barnen hava en så ömtålig fysik, att befrielse från gymnastik bör helt eller delvis meddelas. Den inspektion, som förekommer, kan givetvis ej råda bot härför.

Följderna av dessa missförhållanden framträda särskilt starkt i sådana fall, då barnen få allvarligt men av sitt deltagande i gymnastiken. Jag skulle kunna anföra flera exempel härpå, men vill nöja mig med att framdraga endast ett exempel från min ort. En skolflicka blev vid gymnastik i skolan så söndersträckt, att hon måste sändas till Sundsvalls lasarett, där hon vistades i två månader. Nu skötes hon i hemmet, men det är mycket ovisst, om hon blir återställd till hälsan. I detta fall

och säkerligen i många andra kan man ej tillskriva folkskolläraren någon personlig skuld, han har av författningarna blivit satt i svårt läge, och det är icke hans skuld, att läkarbesiktningar på landsbygden icke äga rum med barnen, innan de tillsägas att deltaga i gymnastiken.

En ändring till det bättre skulle visserligen kunna tänkas ske på det sätt, att läkarbesiktning gjordes till en obligatorisk förutsättning för barns deltagande i skolgymnasik. En sådan föreskrift är emellertid av praktiska skäl omöjlig. Avståndet till läkare är ofta flera mil, framför allt i Norrland. Kostnaderna skulle därför bli alltför stora.

Under sådana förhållanden erbjuder sig i stället som den bästa utvägen den anordningen, att gymnastiken, där ej undantagsvis läkarebesiktning av barn är anordnad inom kommunen, blir icke ett obligatoriskt utan ett frivilligt ämne. Gymnastiken skulle alltså komma att intaga samma ställning som slöjden: undervisning i gymnastik skulle anordnas för de gossar och flickor, som anmälas att deltaga i denna undervisning i den utsträckning omständigheterna medgiva. Kommunal myndighet skulle alltså äga rätt att fatta beslut, huruvida gymnastik bör förekomma vid kommunens skolor eller ej. Skulle gymnastik förekomma, skall likväl intet barn tvingas att deltaga däri.

För detta förslag tala i främsta rummet de hänsyn till barnens hälsa, som avgivits i det föregående. Anmärkas må emellertid att förslaget skulle medföra avsevärda besparingar, vilket ej minst under nuvarande tryckta tider skulle vara av betydelse för kommunerna.

Med stöd av vad jag sålunda anfört får jag vördsamt hemställa, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla,

att Kungl. Maj:t måtte låta föranstalta utredning om lämpligheten av sådana ändrade föreskrifter beträffande ämnet gymnastik i folkskolor, att (i sådana kommuner, där läkarebesiktning av barnen ej kan anordnas) kommunal myndighet erhåller befogenhet att besluta, huruvida gymnastik vid kommunens skolor skall äga rum eller ej för de barn, som därtill anmäla sig, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen föranleder.

Stockholm den 18 januari 1921.

P. J. Edberg.